Špičková česká věda, inkluzivní leadership i podpora žen: NKC už 25 let ukazuje cestu k férovějšímu akademickému prostředí

9. 11. 2026, Praha | Kvalitní vědu nelze dělat v prostředí, kde se rozhodovací pozice získávají neprůhledně, kde lidem chybí pocit bezpečí a kde je rodičovství stále vnímáno jako překážka kariérního postupu. Otázka zastoupení žen a kvality výzkumného prostředí jsou spojené nádoby. Národní kontaktní centrum – gender a věda Sociologického ústavu AV ČR slaví 25 let působení na české i evropské scéně. Stejně tak dlouho systematicky upozorňuje na odvrácenou stránku tuzemské akademické sféry.

Nízký podíl žen ve vedoucích pozicích i v technických oborech, rodičovství jako diskvalifikace či bagatelizace genderově podmíněného násilí. O posunu v řešení hlubokých systémových výzev, kterým česká věda dlouhodobě čelí, můžeme mluvit jen opatrně.

„Už od 1. národní konference, kterou naše oddělení uspořádalo v roce 2005, bylo jasné, že skloubení mateřství a profesní dráhy je nejzranitelnějším místem českého výzkumu. Zlom přinesla až naše stížnost k ombudsmanovi, který v roce 2013 označil věkové limity grantů za nepřímo diskriminační, čímž nastartoval dlouhodobou proměnu celého systému,“ popisuje v bilančním rozhovoru jeden ze zásadních milníků oddělení jeho vedoucí, Marcela Linková, Ph.D.

Vývoj špičkového výzkumného prostředí v evropském prostoru přitom jasně ukazuje, že spravedlivé podmínky, bezpečné prostředí a etický leadership dávno nejsou jen „příjemným bonusem“, ale základním předpokladem pro udržitelnou a špičkovou vědu.

Od pionýrského sběru dat k vlivu na evropské politiky

Zásadním přínosem NKC – gender a věda SOÚ AV ČR (NKC) je systematická analytická práce. Ta začala takřka pionýrsky v roce 2008 prvním ručním sběrem dat pro Monitorovací zprávu o postavení žen v české vědě. Dnes jsou tyto statistické ročenky nezastupitelným zdrojem informací pro média i instituce – i když data z nejnovější analýzy ukazují, že trend v zastoupení žen za dvě sledované dekády stagnuje či neznatelně stoupá a dlouhodobě zaostává za průměrem Evropské unie (nejnovější analýza postavení žen v české vědě).

Z oddělení se během čtvrtstoletí z původně podceňované iniciativy stala síla, která formuje vědní politiky. NKC iniciovalo průkopnické výzkumy kariérních drah, akademické mobility, sexuálního obtěžování na vysokých školách i celkové transformace vysokého školství z genderové perspektivy. Připravilo mentoringové programy pro studující středních škol se zájmem o vědu a poté i pro začínající vědkyně a vědce. Vybudovalo Komunitu pro změnu, která dnes propojuje stovky odbornic a odborníků odpovědných za rozvoj lidských zdrojů a rovné příležitosti napříč celou ČR.

Práce NKC – gender a věda SOÚ AV ČR má dlouhodobě i mezinárodní ohlas. Už v roce 2009 bylo oddělení zařazeno mezi příklady dobré praxe (golden practices) evropského projektu PRAGES. Následně koordinovalo prestižní projekt GENDERACTION (2017–2021), jehož přínos Evropská komise ocenila zařazením mezi úspěšné příběhy dopadu (Impact pathway EC) za přímé ovlivnění podoby rámcového programu Horizont Evropa.

Nová výzva: od intuitivního leadershipu k inkluzivnímu

Ani po čtvrtstoletí úsilí NKC nepolevuje a reaguje na nejaktuálnější potřeby české vědy. V návaznosti na svou nedávnou národní konferenci otevírá klíčovou debatu o inkluzivním vedení a vydává nový poziční dokument *Od intuitivního leadershipu k inkluzivnímu*.

„Leadership je u nás stále tabu. Česko má dlouhodobě jedno z nejnižších zastoupení žen ve vedení institucí a grémií, což se pochopitelně promítá do toho, jak jsou věci nastaveny. Další aspekt je samotná kvalita leadershipu – tu totiž člověk nezíská automaticky jen tím, že napsal dobré články nebo získal prestižní grant,“ komentuje Marcela Linková s odkazem na nový dokument, který přináší výzkumným a vysokoškolským institucím konkrétní návod na reformu řízení a podporu talentů.

Otázka rovnosti a kvality vedení jsou totiž neoddělitelné. Chce-li být česká věda skutečně konkurenceschopná v mezinárodním měřítku, musí dokázat nabídnout prostředí, které staví na profesionalitě, sociálním bezpečí a spravedlivých příležitostech pro všechny. NKC – gender a věda Sociologického ústavu AV ČR k této proměně již 25 let přispívá odborností, vytrvalostí a odvahou – a je připraveno v tom pokračovat i nadále.

O NKC – gender a věda

NKC – gender a věda působí při Sociologickém ústavu AV ČR, v. v. i. Je jediným specializovaným pracovištěm v České republice, které se zaměřuje na výzkum a prosazování genderové rovnosti ve vědě a vysokém školství. Poskytuje odborné, analytické a poradenské zázemí ministerstvům, výzkumným institucím i vysokým školám a aktivně se podílí na utváření evropské vědní politiky. Od roku 2009 organizačně zajišťuje Cenu Milady Paulové pro MŠMT.

Oddělení NKC – gender a věda SOÚ AV ČR je po celou dobu své existence součástí Evropského výzkumného prostoru. V letech 2004–2006 koordinovalo svůj první evropský projekt CEC-WYS, na který navázala celá plejáda projektů v koordinační (KNOWING, GENDERACTION, GENDERACTIONplus a nyní GENDERACTIONplus2027) nebo partnerské roli (DATAWOMSCI, WS DEBATE, CASPER, Gender-SMART, GE Academy, RESISTIRE, TRIGGER, UniSAFE a GenderSAFE). Je zapojeno i do vedení evropských poradních orgánů (Helsinki Group on Gender in Research and Innovation, Standing Working Group on Gender in Research and Innovation pod Výborem pro Evropský výzkumný prostor ERAC a v současné době ERA Forum Sub-group on Inclusive Gender Equality) a je součástí klíčových mezinárodních sítí, jako jsou RINGS, European Platform for Women Scientists či AtGender.

Kontakt pro média:

Barbora Těthal Schneiderová
manažerka komunikace
NKC – gender a věda Sociologického ústavu AV ČR, v. v. i.
E-mail: barbora.schneiderova@soc.cas.cz
Telefon: +420 602 340 883
Web: www.genderaveda.cz